

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NØRRE ØRSLEV UNGDOMSSKOLE
1966

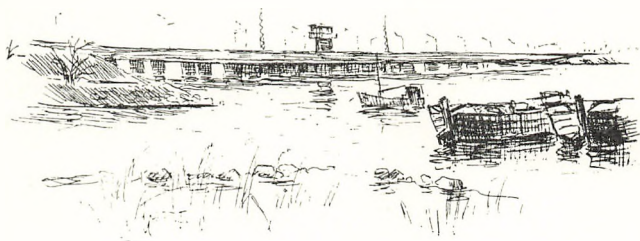
STATENS PÆDAGOGISKE STUDIESAMLING

NØRRE ØRSLEV UNGDOMSSKOLE

Årsskrift 1966

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

Der truer os i tiden
en ond, usynlig magt:
vor egen sikre viden,
som sprængte med foragt
den skænkede natur
og nedskrev Adams billed
til skyggen på en mur.

Før sang man roligt salmer
i fattet tro på Gud.
Men gammel enfold falmer
som løv og slettes ud
i denne jævndøgnstid,
hvor hjerterne er delte
og med sig selv i strid.

En frygt på vore øjne
er lagt som ild og is.
Afmægtige og nøgne
ser vi alt livs forlis:
vor jord forladt af sol,
de stærke bjerge smuldret
fra nedbrudt pol til pol.

En Adam i os alle
hver stormfuld jævndøgnstid
kan høre nogen kalde
langmodig, trofast, blid:
Mit barn, mit barn, giv agt —
alt er igen prøvet
i dine hænder lagt.

Og dog er vi i live.
Angst og usikkerhed
vil troligt hos os blive
og nægte os vor fred.
Men hjertet banker tungt
og søger i sin feber
mod håbets vendepunkt.

I ordet overvintrer
den sandhed, vi forlod,
og ingen magt kan hindre
den i at fæste rod
selv i en fattig jord,
hvor frøet som et under
og skjult for alle gror.

I ordet skabtes verden
som kloderne i lys.
I ordet skal vor færden
fra dag til dag fornys,
så vi alligevel
får ærligt mod til sammen
at vedgå arv og gæld.

Ole Wivel.

ORDET - ånd eller skrål

Ordet kan være skabende og livgivende, men det kan også, som det ses i noget af vor tids litteratur, være skrål, der i sit væsen er tomhed eller dræbende gift.

I begyndelsen var ordet!

Mon ikke apostlen Johannes her har givet det rette udtryk for en evig sandhed.

Alle dage har mennesker søgt at finde tilbage til tingenes og livets opkomst, at grave ned til urgrunden for der at finde løsningen på gåden. Barnet spørger tidligt, hvorfra den første blomst eller fugl er kommet, og voksne spørger på samme vis ud fra tankens utrættelige kredsen om sit eget jeg, om menneskets oprindelse.

Både for tingenes og livets vedkommende har kloge folk gennem lange tider sagt udvikling. Her var en tovende at hale i, den gav resultater, men indtil denne dag har den dog ikke kunnet åbenbare gådens endelige løsning.

Midt i denne søgen kan apostlens ord om altets oprindelse komme til at stå for en som et løsen af lysende klarhed. Det var ordet, det skabende og livgivende ord.

At Johannes har sagt det helt afgørende, skulle synes soleklart, når vi betænker, at ordet på en eller anden måde altid går forud for enhver handling i den af os erkendelige verden.

Det er ikke alle vegne, ordet når frem til at blive lyd. Det opstår altid som tanke, men som tanke, ønske eller villen er det til enhver tid begyndelsen til al handling.

Ved ordet lagde Kristus grunden til sit værk. Ved ordet voksede riget ud over den ganske jord. Trods alle nederlag har det dog været et stærkt ord. Vel på en måde det stærkeste af alt, vi ved at nævne. Det kristne ords styrke er blevet prøvet mange gange lige fra de første århundreder, da det romerske kejserrige satte sig op imod det og gik til alvorligt angreb.

På den ene side stod Romeriget med verdens stærkeste statsmagt med hær og politi, der var udstyret med tidens bedste våben. På den anden side stod nogle ulærde mænd, der kun havde ordet som deres

eneste våben. For en snusfornuftig tankegang at dømme var vilkårene for kampen så ulige, at der ikke kunne være tvivl om udfaldet. Det måtte blive Romerstaten, der sejrede. Men det modsatte skete. Rom gik under, men ordet stod sig.

Det har nu klaret sig i henved to tusinde år, forkyndes i dag i samtlige fem verdensdele og har som udtryk for sin indre styrke fået rejst utallige »gudshuse« i stoffets håndgribelige verden. Et fantastisk resultat. Og trods alle fortidige og nutidige angreb og dødsdomme er det ord ikke besejret endnu.

Nej, for det kan ikke besejres. Det kan overdøves og overhøres, ja, smædes og fornægtes, men det lever endda. Den indre kraft, som ordet ejer, når det er født i tro og båret af ånd, vil rejse sig, vise sig virksom og skabe på ny.

En evig sandhed, der tangerer det her anførte, har fået sit udtryk i digteren J. P. Jacobsens klassiske verslinier:

*For alle gode tanker, de kan slet ikke dø,
før endnu bedre tanker er spirtet af deres frø!*

Men som ordet kan være både af ånd, ja, fyldt af ånd, kan det også være kun skrål. Det kommer da tit i form af trusler, løfter eller besnærende formularer, der alt skal tjene menneskets egoistiske materielle mål som magt, rigdom eller personlig popularitet.

At ordet også kan bruges til dette formål, har mennesker vidst fra oldtidens dage. Både i det gamle Grækenland og Rom dyrkede man i høj grad talens kunst. Der fremkom en hel litteratur om emnet og oprettedes skoler, hvor mange, der ville vinde massernes bevågenhed og bane sig vej frem, blev oplært i talerkunsten. Nu kan jo ingen holde en tale, der kun er form, en skøn ramme, for ordene siger dog altid noget, ejer et indhold. Men hvor målet er egoisme, rigdom, magt eller begær på anden måde, fortjener ordet kun navn af skrål, selv om det bliver fremført i en stilfærdig og indladende tone, fordi et sådant ord altid i nogen grad er løgn og blændværk. Det skal ved falskneri vinde sine sejre.

Det tydeligste og mest groteske eksempel fra den nyere tid er Hitlers og Goebbels' propagandataler under sidste verdenskrig. Goebbels var jo ligefrem udnævnt til propagandaminister. Han skulle være den førende i kampen med ord, der skulle danne baggrund for og ligefrem befordre krigens udfoldelse. Alle, der hørte mandens taler, må vel erkende, at ordet blev ført med en vis dygtighed, men også at det var skrål både lydæssigt og i den forstand, at det var identisk med løgn og blændværk, et falskneri, som historien har afsløret med al tydelighed.

Et sådant ord blev nok også brugt af andre krigsførende magter, selv om det blev fremført på en anden og mere stilfærdig måde, ofte kun serveret i tryksværtens beredvillige skikkelse.

Nu har den store krig været slut i mere end tyve år. I fredens første forjættende dage, da de tyngede sind fyldtes af håb om en solbeskinnet morgendag, kunne ordet født ud af samfundsånd atter få mæle. Dog, skrålet var ikke blevet tavs omend dæmpet for en lille tid. Kampen er stående og vil altid være det. Ordet – ånd eller skrål – er på sin vis bestandig udtryk for menneskets og folkets indre habitus, en kompasnål, pegende mod himmelen eller helvede for at stille sagen på spidsen.

Hvis vi nu ud fra dette synspunkt anskuer tilværelsen i dag, falder det tungt, hvad en mistroelig præst nylig udtrykte således: »Der er ingen magt i ordet mere!« Dermed mentes ikke alene det ord, præsten har at føre fra sin prædikestol hver søndag, men der mentes åbenbart det ord, der fører ud fra et åndeligt livsindhold og med dette som baggrund. Det ord har ingen løfter om goder, der kan besmykke vor materielle tilværelse. Det har kun sin egen iboende og håndgribelige rigdom at komme med, sin indre og usynlige kraft at bryde sig vej med.

Men har ordet nu mistet denne kraft, falder det virkningsløst til jorden som den pil, der forfejler sit mål. Og hvis det er stillingen i dag, kan det åbenbart kun være, fordi skrålet, og det skrålet står for, har overdøvet ordet af ånd. Eller sagt på en anden måde: mennesket har ladet sig bjergtage af skrålet og dets løfter. Og det kan der jo nok være noget om. Hvem lader sig ikke besnære – mere eller mindre – når ræven snakker for gæssene.

Og skrålet er mangetonet. Mest pågående kommer det vel til os i reklamebrølet, der stærkere og stærkere sætter ind fra alle sider og lokker til knæfald for materialismens guddom. Nydelse af mange slags er lokkedrikken, og den smager lifligt som honning for den sødtørstende tunge. At slavelænken samtidig ligger parat ved hænder og fødder, bemærkes ikke så let, for den er gjort ukendelig ved hjælp af camouflage, som dækket hedder med et moderne fremmedord.

»Hos os er økonomien intet problem,« hedder det i en annonce, som er vedføjet et billede af en familie, der smilende køber ind uden at tænke på betaling. Løsningen på denne gåde hedder konto – altså afbetaling. Men der står intet om renter og renters rente, som varen fordyres med. Et eksempel, der kan suppleres med mange, kun at løggen sine steder er bedre skjult.

Går vi fra den materielt betonedede side af tilværelsen til den, der

ofte fejlagtig benævnes den åndelige, men som mere rigtig kan bære navnet den uhåndgribelige og sansebevægende, møder man skrålet i den såkaldt litterære verden. Nu er der længe talt om den kulørte presse og de forskelligartede fristelser, der ansvarsløst spekuleres i. Men også fra finere steder kan tonerne lyde som skrål.

Et par af de »digtere,« der det sidste år har fået deres »værker« belønnet med mange tusind kroner, har af flere kritikere fået deres produkter betegnet som det rene nonsens og som ganske uforståelige. Når sligt er ansete kritikeres opfattelse, hvad skal så de fattige i ånden sige, hvis de af prisbelønningen lader sig lokke til at købe eller låne bogen.

Et par af de mest opreklarede og af radioen mest benyttede skribenter taler til det læsende publikum om deres samlejer, mange samlejer og yndlingssamlejer! For mange må dette lyde som en sjovertagtig frækhed. Det kan dog næppe være lutter løgn og hykleri, når mennesker værner den mest intime og personlige udfoldelse i et kærlighedsforhold med en ømtålelig blu. Hvorfor må mennesker ikke få lov til at eje en eneste lønlig rigdom i fred? Hvorfor skal den profaneres af rapkæftede skrål?

På samme måde kan det undre, at talentfulde ordjonglører i deres trang til at være morsomme ofte tyr til samme grove udtryk, som for et par menneskealdre siden var gængs i nogle karlekamre. Tyder det ikke på fattigdom? Der skal just ikke talent til at benytte gloser, som i et kælderdyb har blomstret gennem lange tider.

Sker det ud af inspiration? Er det digt? Poesi, som mennesker har opfattet dette ords indhold, fortjener det ikke at kaldes. Stempler det ikke værket som spekulation? Er det ikke påkrævet at møde den nyere tids digtning med kritisk sans? Med agtpågivenhed må der sorteres. Eftertiden vil jo altid gøre dette, og da vil nok en del af den nyere litteratur få betegnelsen skrål.

Men som ordet af ånd er skabende og forjættende, er skrålet i sit væsen tomhed eller en dræbende gift.

A. Th. Geertsen.

Cox Pomona og Guldpomoin

Da vi i 1907 kom til Ry højskole, var haven en storskov. Vi var far, mor og fire søskende, hvoraf jeg var den yngste; siden kom der fire yngre til, men de to mindste døde som små, så vi var altså seks. I årene mellem 1907 og 1920, da vi begyndte at blive voksne, havde vi vort barneparadis på højskolen og i den store have, der gik ned til Gudenåen og om vinteren til tider gik i ét med denne ved en slædebane, der begyndte oppe ved huset og fortsatte et stykke ud på isen, hvis det var stærk og langvarig frost, hvad der i ens erindring altid syntes at være dengang.

Haven var en aflægger af herregårdshaverne på Lolland, hvor familien Bojsen stammede fra – hvis man da ikke ville gå helt tilbage til stamfaderen, Peter Bojsen i Emmerlev i Vestslesvig og »hans trostærke hustru, Geske Marie Outzen«, om hvem der er fortalt mange og ejendommelige træk. Det var deres søn, Peter Outzen Bojsen, der kom til Vesterborg på Lolland og blev præst, seminarieførstander og biskop. En af hans sønnesønner, skolemanden og politikeren Peder Bojsen, flyttede til Ry i sit otium og byggede i 1893 en højskole i Ry til sin datter og svigersøn, Astrid og Helge Hostrup.

Selv boede Bojsen ved siden af skolen og drev som hobby og foregangsmand sin store have, der hørte til villaen »Pedersborg«. Han var, så vidt mig bekendt, den første i Ry, der dyrkede jordbær, i hvert fald til salg. Det gik for sig på den måde, at de, der skulle, kunne købe dem pundevis færdigplukkede; de, der hellere ville have dem nogle øre billigere, kunne plukke dem selv. Til de sidste hørte vi, det vil sige far og mor. Vi blev sommetider sendt ned for at plukke, og vi gjorde det altid samvittighedsfuldt. Det skete, at Bojsen kom ned i haven, mens det foregik. Engang standsede han plukningen og gav os hver et jordbær, fordi vi ikke spiste nogen af dem selv. Jeg var netop den dag ene pige sammen med to drenge, der var ældre end jeg, og fik jordbærret overrakt med ordene:

*»Du skal have det første
og det største,
fordi du er en dame!«*

Det glemtes aldrig, hverken af én selv eller drengene.

Da Bojsen anlagde haven ved højskolen, plantede han fornemme træer og sjældne buske. Jeg har siden gået i parken ved Reventlowsminde og på kirkegården i Vesterborg på Lolland og genkendt adskillige af de træer og buske, der fandtes i Ry. Fremfor alt det store røde blommetræ, der hvælvede sig dunkelt og purpurfarvet ud over plænen og op imod skyerne og gav meget mere skygge, end man havde behov. Og så akazierne! Når de blomstrede med deres lette, hvide klaser, mens de fligede blade viftede i vinden, så havde haven en poesi, som jeg ikke dengang opfattede som andet end det, den var, men som siden har givet mig mange associationer; sidst på en rejse til Rhodos, hvor akazietræerne langs med vejene bragte mig mange år tilbage til dengang, de blomstrede hjemme i Ry og man sad i lysthuset og fik hvide blomster drysset ned i sit hår.

Der var også en hængeask med bænk nedenunder. Dens top var et mål for vore klatrøvelser; jeg tilbragte engang en eftermiddag i den med det ene ben klemt fast i dens vandrette grene, så det hang som et selvstændigt lem nedenfor, og hverken min brors eller mine anstrengelser kunne få det med op, til sidst lod vi det hænge, i meget lang tid forekommer det mig, indtil morfar kom og satte sig på bænken og ved at se op fik øje på det nødstedte ben; vi sad stille som mus, for vi var ikke så sikre på, at det var rigtigt, at vi sad, hvor vi sad, men morfar gik ikke i rette med os, han hjalp mig først op og siden ned. Asketræet havde vel nok en forbindelse med »asken, som ved Urdas kilde rødder slog i tidens grund«, men noget egentlig mytisk forbandt vi ikke med det; det var et mærkeligt træ, som voksede nedad, og Ygdrasils ask var jo netop stor, og hvælvede sig ud over hele verden.

Men der var andre ting i haven, der havde direkte forbindelse med den mosaisk-kristelige børnelærdom. Der var for eksempel en stor gruppe bambus. De blev brugt til stokke, der vel tilskårne var egnede til at slynge sten, som David engang havde slynget stenen mod Goliath. Når vi engang imellem gik helt amok – som de gamle kæmper jo også gjorde – sloges vi med stokkene, og hvis nogen rent ud fik bersærkergang, lå resterne strøet over havegangene, mens selve stedet så ud som en slagmark. Det så ikke så godt ud. Der var ganske vist nok af de bambusstænger, og væk skulle de alligevel på den tid af året, da de duede som våben; men det satte et mærke på samme måde, som når man bed hinanden, og tænderne blev siddende som mærker i huden. At nive og bide var den tids våben på nærmeste hold; ens dårlige samvittighed holdt sig i ånde, så længe sporene sad der.

Der var også et valnøddetræ i haven. Nødderne blev aldrig modne, men træet egnede sig godt til at lege »salt og brød« om.

Og så var der et morbærtræ med hvide morbær. Det blev først plantet i fars tid og nåede ikke de store højder, før vores barndomstid var forbi, og haven efterhånden havde mistet sine sammenhænge fra før til nu; dog gik der en linje fra morbærtræet til videnskabsmanden Louis Pasteur, der gjorde sine forsøg med silkeorme på hvide morbærtræer i Frankrig og blev en af menneskehedens største velgørere igennem sine erfaringer med vaccination. Det læste vi om i Nordahl Rolfsens verdenshistorie, verdensromanen, som Martin A. Hansen kalder den, der også var min barndoms gyldne bog. I buskadset bag blodbogen var der et japansk kvædetræ. Det bar kun en ganske enkel blomst, og den blev ikke plukket, men nydt, hvor den var, som synet af en sjælden og fremmedartet gæst. I det samme buskads var der jasminer. De blev mig ikke bevidste før i 1920, da vi bandt krans af dem og lagde på vore hoveder i et genforeningstableau, som vi opførte i haven den dag, da den store fest på Dybbøl fandt sted. De hvide blomster og den søde duft blev en del af et minde om en lykkelig dag, hvis betydning dengang mest lå i verset, man skulle fremsige på det rigtige sted, og i blomsterguirlanderne, vi skulle løfte, mens moder og datter forenedes på plænen, og vi allesammen sang: Du kommer klædt i hvidt og rødt og smiler os i møde, hil dig, vor moders øjsten, i nytids morgenrøde.

I havens bede var der såede blomster som reseda og hør og gylden-spore eller plantede som petuniaer og knoldbegonier. Staudebede kendtes ikke rigtig den gang, og det var kun roserne, der overvintrede sammen med aurikler og lavendelhæk. Blomsterne havde deres bestemte tider; de kom altid på det tidspunkt, hvor de ikke hørte til, og man kunne ikke se dem nogen steder, heller ikke i blomsterforretningen »Flora«, før deres tid var. De inddelte årets sommerlige halvdel i forår, sommer, august og efteråret, hvor asters, georginer og tallerkenslikkere sammen med gyldenris og brogede blade blev brugt til at pynte gymnastiksalen med til efterårsmødet, som var årets højdepunkt af åndeligt liv. Bordene blev pyntet med gulerodstoppe og aspargesgrønt. Mor holdt af farver og lave skåle og alt, hvad der ikke var pretentiøst. Far holdt af blomster, han selv havde plantet, og træer, som han havde kælet for; sådan plantede han for eksempel et ferskentræ, det kom også til at bære en enkelt frugt. Også kvæder havde far. Og et drivhus med tomater. De balancerede endnu dengang imellem at være en frugt eller en grøntsag; far betragtede dem som det sidste og spiste dem med salt og peber, mor betragtede dem som det første og spiste dem altid med

sukker på – hvis man ikke fik tomatbøf, der i grunden var det bedste, fordi man fik sådan en dejlig sovs til – brun, som om søndagen til frikadellerne; anden brun sovs kendte vi ikke, den var en luksusbetonet vare, som ikke forekom i ugens løb. Man kunne også få rødbedebøf og græskarstuvning, men begge dele smagte alligevel bedre som det, de var bestemte til. Persille var der ikke meget af i datidens haver, i hvert fald ikke i vor. Til gengæld var der en vel-signelse af kål; spidskål, grønkål, hvidkål og knudekål, foruden rødkål, blomkål og nogle enkelte rosenkål.

Men fremfor alt var der æbletræer i haven. De blev beskåret, men ikke tyndede, og stammerne blev kalkede hvert forår. Fra først i august til hen mod november vadede vi i æbler bogstavelig talt, for der var mange, der var ormstukne, og de faldt jo ned. Ormstukne æbler var vistnok dengang noget i retning af skæbnens gang. I hvert fald lød de to første sætninger i vor første engelske læsebog sådan: Here is an apple. The apple is wormeaten. Det kunne jo tyde på, at ormstukne æbler var noget af det mest almindelige at tale om, såvel på sit eget som på et fremmed sprog.

Der var ingen rationering med hensyn til sorter, også på den måde var haven et paradys. Der var citronæbler, flaskeæbler, grønne æbler, cox pomona, guldpomoin, alexandrinere (der var røde i kødet og som ingen af os nogensinde har set andet steds), zellinere (der sad og rådnede på træerne), mægtig store pederstruppere, der kunne vare i flere år, jordbæræbler, gravenstenere og cox orange. Der var bare et enkelt træ af hver sort, men udvalget fik det til at syne meget større end det egentlig var. Når det kommer til stykket, har der næppe været over tyve træer. Men det var en æblehave, der fyldte hele efteråret med sin duft og sin sødme. Også pæretræer var der selvfølgelig i haven; de klang af adel og storhed og oplysningstid: Kejserindepærer, Grev Molkte pærer – og de mere folkeligt klingende navne, der bare svarede til det, de var: sukkerpærer og gråpærer. Pærerne spiste vi, så hurtigt vi kunne; det var længe før, henkogningstiden kom. Æblerne gav os meget arbejde. Først samlede vi alle de nedfaldne op; de blev brugt langs af sted til marmelade og æblegrød, – skønt marmelade, det lavede man vist egentlig kun af rabarber, tyk, sort og tungtflydende med en smag, som ingen rabarber har nu – siden plukkede vi. De nedplukkede æbler blev lagt op på elevværelserne, som nyferniserede stod og ventede på vinteren, dels i sengene, dels på gulvet. I de gode æbleår blev »Lofet« fyldt og somme tider nåede de også til andre afdelinger. Så lå de der og sundede sig på udbredte aviser; med mellemrum blev de rådnede sorteret fra og de plettede brugt. Hen imod november pakkede vi

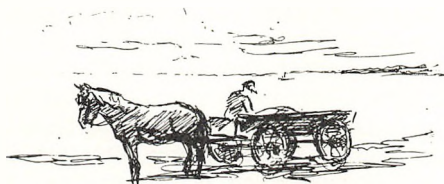
æblerne ned i tørvesmuld, hvis vi ikke havde tørvesmuld nok, blev de lagt ned i aviser, og hvis vi ikke havde tønder eller kasser nok, blev en gammel standkiste taget i brug. Der, hvor de havde ligget, efterlod de somme tider et fugtigt mærke på madrasser eller gulve og en frisk og syrlig lugt.

Hen på vinteren brugte vi æblerne til sødsuppe. I stedet for svesker. De var billigere, men surere. Det forekommer mig at være noget, der hørte første verdenskrig til, og måske er det derfor, at æbler i sødsuppe altid har bevaret et stænk af noget sørgeligt, en svunden verden, der var sunket i grus. Æblegrød fik vi aldrig om vinteren; det var en ret, der hørte efteråret til, ligesom æblemos og æbleflæsk. Og pure natura spiste vi ikke mange, lidt cox orange, hvis der var rigeligt af dem, og stegte æbler med sukker til nede hos morfar og mormor, der boede hos os og dagen igennem havde åbent hus. Cox orange kaldte vi gerne »de runkne æbler«, det kom af sig selv, for sådan så de ud. Et år, da vi havde særlig mange af dem, gik der mus i standkisten, hvor de lå nedpakket i avispapir. Det var ét virvar af aviser og æblegnask; vi sad i flere dage oppe på loftet og sorterede og skrællede for at redde det, der var. At cox orange var et særlig fint æble, hvad det faktisk var dengang, vidste vi ikke noget af. Det fineste æble vi havde i haven, var flaskeæblerne; dem var der som regel kun ganske få af.

Når karlene kom den tredie november, var værelserne tomme; men duften af Cox Pomona og Guldpomain, og alle de andre æbledufte, lå endnu i luften, som en mindelse om efteråret der forsvandt.

Vi var ikke kedede af, at det gjorde det. Vinterskolen var årets allerbedste tid. Med karlenes ankomst den tredie november begyndte vi rigtig at være hjemme igen. Vi savnede altid livet med eleverne i de måneder af året, da skolen var tom.

Solveig Bording.

Ungdom og underholdning

Der er ingen tvivl om, at det alle dage har været svært at være forældre, og vel især forældre til store børn, til børn, der står på broen mellem barndommen og voksenverdenen. Men jeg tror, at det aldrig har været så svært som det er i dag.

Mange områder, mange problemer står som nye for os og er derfor uoverskuelige. Heraf kommer mange vanskeligheder. Forældrene, der burde stå som vejledere, kender ikke selv skærene, der må styres imellem. Ikke mærkeligt, at de unge står rådvilde. Ofte bliver de sat ud på tilfældighedens vildmark som bytte for de vinde, der nu netop blæser.

Det ene efter det andet område ville kunne tages frem til gennemtænkning og gennemdrøftelse – og man burde også gøre det.

Der er et bestemt område, jeg vil behandle. Den underholdning de unge møder i deres fritid.

At denne fritid bliver større og større er en kendsgerning. En lige så sikker kendsgerning er da også, at det fritiden udnyttes til bliver af større og større betydning. Det er et faktum, vi må se i øjnene. Mere og mere af det voksne menneske, som vore børn og unge er under udvikling til, bliver bestemt af den påvirkning, de møder i det, der kaldes fritiden, og altså også gennem den underholdning de møder der.

Og hvad er det da, de møder i denne underholdning. Mange forældre ved det ikke eller lukker øjnene derfor.

En aften for et par måneder siden havde jeg lejlighed til at se nærmere på forholdet.

400–500 unge var forsamlet til fest, og som en begyndelse var der forskellig underholdning. Der var en taler, derefter en såkaldt folkesanger, og endelig et pigtrådsorkester.

Folkesangeren var vist nok det fornemste nummer. Folkesanger-folkesang – folkelighed – lig med folket –. Jo det burde være noget godt. Sangeren var ikke helt ung, lidt halvfed, stor lys manke, der kunne kastes med forskellige bevægelser alt efter disses betydning. Han var iført smalle bukser, en blå skjorte og så ellers en stor guitar på maven. Der var to mikrofoner, en ved guitaren og en ved sangerens mund.

Så begyndte nummeret. Hvis det var sang, var det i al fald ikke,

hvad man i almindelighed forstår ved sang. Sommetider var det almindelig tale, sommetider hvisken. Ofte kunne man ikke høre ordene. Ind imellem blev en vis voldsomhed lagt for dagen. Der blev sunget flere sange. Imellem hver blev der klappet, dog ikke fordi man morede sig, havde man indtrykket af, men nærmest fordi man nu engang klapper, når et nummer er forbi, og når der bliver afleveret noget, der ligner et buk oppe på scenen.

Men hvad var indholdet af disse såkaldte folkesange. En af sangene var hovednummeret, den var længere end de andre, og den var kendt af forsamlingen, kunne jeg se. Senere erfarede jeg, den var almindelig kendt af unge. Jeg burde egentlig gengive den her, men jeg kan ikke få mig til at tilsmudse dette papir. Indholdet i sangen var så tarveligt, så sjofelt, at mange af os andre bare lidt ældre næppe kan få os til at bruge ordene, der står i den.

Ikke desto mindre er det daglig kost for vore unge i den underholdning, der serveres for dem i den fritid, der kæmpes for at erhverve mere og mere af.

De søde unge piger og pæne unge mænd eller store drenge tager altså af sted til den slags, når forældrene derhjemme glæder sig over at kunne sende dem af sted til morskab sammen med andre unge.

Jeg vil gerne understrege, at det er et pænt sted, jeg har omtalt, og det er ikke en enlig svale. Masser af lignende tilfælde kunne uden tvivl let findes. Hvordan er det med underholdningen i fjernsynet?

Den øvrige underholdning den nævnte aften skal jeg gå let hen over. Taleren af gode grunde, og om pigtrådsorkestret skal jeg kun anføre, at det ved hjælp af, jeg ved ikke hvor mange forstærkere, lavede så meget spektakel, at man, hvis man ville meddele sig til sin sidemand, måtte råbe ham ind i øret.

Men tilbage til sangen. Den og andre lignende går altså ind i de unges bevidsthed som en målestok for, hvad underholdning er; hos disse unge, der står og ser sig omkring for at finde ud af, hvordan man skal være, hvordan man skal opføre sig, og ved hvilke midler man skal hævde sig. Husk på, det store spørgsmål i den alder, ja for mange det eneste, er, »hvordan skal jeg hævde mig«. Er der noget at sige til, hvis de mener at finde svaret i den underholdning de ser. Nu ved jeg godt at meget af den tekst, der er i disse sange, slet ikke opfattes i hele sin gru af de ganske unge, men det er en fattig trøst. En anden ting, må vi vel også trøste os med, at mange af de anførte sange bliver populære på grund af melodierne. Men der er ingen tvivl om, at de dråbe for dråbe, og der er mange dråber, vil virke nedbrydende på noget, der burde være værdifuldt.

Det vil herefter være naturligt at stille spørgsmålet: Hvordan er det kommet så vidt?

Det vil ikke være let at svare enkelt herpå. Noget af svaret kan hentes i den samfundsudvikling, der er foregået i den vestlige verden.

I begyndelsen af teknikkens tidsalder og langt ind i denne blev der udfoldet store bestræbelser for at øge produktionen af forbrugsgoder. Det gjaldt om at producere mere og mere billigere og billigere. Dette er lykkedes over al måde. Nu udfoldes der voldsomme bestræbelser for at få alle de producerede varer solgt. Nu gælder det om at få skabt et forbrugersamfund. Alle skal vi blive gode forbrugere, købe mere, bruge mere. Med alle tænkelige midler påvirkes vi til nye forbrugsvaner, til nye tanker om, hvad der er nødvendigt. Reklamebranchen har i industriens og handelens tjeneste taget alle midler i brug til dette formål. Og bestræbelserne får lov at udfolde sig så godt som uhæmmet. Der styres kun efter ét mål: profit. Det gælder om at få den kapital, der står bag de forskellige industri- og handelsforetagender til at formere sig. Og kapitalen er kold og følelsesløs. Menneskene er kun brikker i dette spil.

I samfundsudviklingen er der stadig opstået nye industrier, alt efter som behovet herfor er fremkommet. En af de sidst fremkomne er underholdningsindustrien. Den øgede fritid har skabt den. Her som alle andre steder er alle sejl sat til for at nå målet: så meget profit som muligt. Naturligvis sættes der også ind, hvor gevinsten er størst, hvor byttet er lettest at lokke – hos de unge.

I vort liberalistiske samfund hylder vi kræfternes frie spil. Dog findes der en mængde beskyttelseslove, der værner mod de værste misbrug af mennesker. Disse misbrug var til tider så tydelige, at der opstod et krav i befolkningen om beskyttelse ved lov. Det klassiske eksempel er loven, der forbyder børns arbejdskraft i fabrikkerne, udsprunget af forholdene i tekstil- og mineindustrien i forrige århundrede.

Den skade, underholdningsindustrien gør, kan ikke måles på samme måde. Derfor er der alt for få, der ser den, og derfor er den farligere end meget andet, der truer os i tiden.

Nu er det heldigvis sådan, at der er andet at vælge end den destruktive underholdning, der styres af samvittighedsløst profitbegær. Samtidig bydes der på mange ting, der virker opbyggende, hvor det andet virker nedbrydende. Nogle af de ting, der sammen med hjemmene, skal tage kampen op, er den forlængede skolegang, de mange former for undervisning i fritiden, højskolerne, bibliotekerne, teaterne og andet lignende. Kampen vil blive hård, men den skal kæmpes, og – den skal vindes. *K. Holm Pedersen.*

Betyder det noget?

At der i 1964 døde 957 mennesker i Danmark som følge af motor-køretøjsulykker bliver af de fleste anset for at være meningsløst, og vi kan let finde eksempler, hvor dødsfald kunne være undgået, hvis man bare havde vist mere hensyn i trafikken. Aviserne fyldes næsten daglig med billeder af ødelagte biler, redningsfolk der er ved at bære dræbte eller sårede mennesker hen til ambulancen og en led-sagende tekst, der fortæller, hvor og hvordan ulykken skete.

Men nok om det, trafikulykkerne kan I læse om i aviserne. Det jeg nu vil komme ind på, kan I derimod ikke læse om i aviserne. Hvor mange mennesker døde i Danmark i 1964 af hjertesygdomme? Svaret er 15.425. Nå ja, vil I tænke, men det er der jo ikke noget at gøre ved, det er jo sygdom, og det kan vel ikke være anderledes. Jo, det kan være anderledes. De allerfleste af disse hjertesygdomme er en følge af, at hjertet er for svagt, det er ikke passet godt nok. Ca. 80 % af disse 15.425 dødsfald kunne sikkert være undgået, hvis man havde sørget for en passende motion. – Betyder det noget?

I Vesttyskland er man interesseret i at bevare folks sundhed så længe som muligt, man har nemlig brug for folk, der kan arbejde. Derfor taler man nu om *sundhedsomsorg* i Vesttyskland. Sundheds-omsorg er et forsøg på at vedligeholde eller videreudbygge de kræf-ter, som mennesket er født med. Forsorg er derimod en hjælp, der ydes til de mennesker, der ikke er i stand til at klare sig selv. I Ruhr-distriktet har man siden 1954 fået oprettet ca. 30 såkaldte omsorgs-institutter, som finansieres af forsikringsselskaberne, sygekasserne og minearbejdersammenslutningen i Ruhr. På disse institutter kommer folk, der ikke har kunnet klare deres daglige arbejde på grund af for svagt hjerte eller for dårligt blodkredsløb. Disse mennesker har ingen direkte sygdomssymptomer, men de bliver let trætte og kan altså ikke følge det tempo, der kræves i det moderne erhvervsliv. På omsorgsinstituttet bliver de underkastet en sådan træning, at 80 % kan erklæres for fuldt arbejdsdygtige igen efter fire ugers forløb.

Professor dr. med. Karl Kötschau har skrevet: »Den moderne til-værelse, som kun kræver en ganske ringe legemlig præstationsevne,

er vor største sundhedsfjende. Resultatet af mekaniseringen er, hvis vi måler det i sundhed, et stigende hjerte- og kredsløbsforfald. Når hvert andet menneske i vor civiliserede samfund dør af hjerte- eller kredsløbsforstyrrelser, skyldes det, at de fleste ikke har nogen rigtig forestilling om, at det er nødvendigt at træne hjertet. Kun de funktioner, der holdes i træning, er intakte og ydedygtige. Derfor kræver hjertet stadig træning for altid at være klart til i givet tilfælde at præstere mere end sædvanligt.«

Den danske professor dr. med. Ove Bøje siger: »Det er sundt at bruge sin krop – skadeligt ikke at gøre det.« Eller han spørger: »Hvorledes kan man bringe de overudviklede landes underudviklede mennesker i form?« Når han spørger sådan, er det ikke fordi han er i tvivl om, hvordan disse mennesker kan bringes i form ved træning eller motion, men hvordan de kan gøres interesserede i selv at gøre noget for at komme i form.

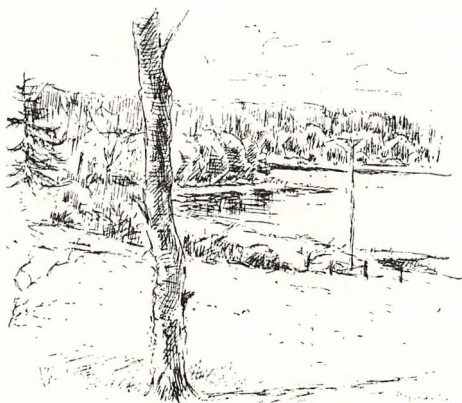
Hvilke krav stilles der da, for at hjertet kan blive stærkere? Hvis du vil holde dit hjerte, og din organisme i det hele taget, i en nogenlunde god arbejdsform, skal du mindst en gang daglig arbejde med dine muskler, indtil der opstår let sved på din hud, og indtil din puls slår mindst 60 slag mere pr. minut, end den gør, når du er i hvile. En pludselig, kraftig træning kan imidlertid være farlig. Måske er dit hjerte allerede så svagt, at det ikke kan tåle de 60 ekstraslag pr. minut, og jeg vil derfor anbefale alle, der ikke har legemligt arbejde til daglig, at gå gradvis i gang med træningen, således at de 60 ekstraslag pr. minut ikke bliver nået, før der er gået 2–3 uger med daglig og jævnt stigende træning. Hvis hjertet er svagt, vil det også være klogt at tale med en læge, før træningen påbegyndes. Selve træningen kan foregå, som du selv ønsker det. En god travetur i frisk luft, – svømning, hvis muligheden forefindes, – cykling, – kraftigere havearbejde, – idræt af en eller anden art i en forening eller klub, – eller det kan klares hjemme i stuen eller i soveværelset som gymnastik (dybe knæbøjninger og strækninger – ligge på maven og tage armstrækninger og bøjninger – ligge på ryggen med fødderne gjort fast under sengen og tage fremadbøjninger – i bredstående stilling kan der laves mange forskellige sidebøjninger og kropvridninger – løbe på stedet med høje knæløftninger – ligge på maven og tage rygbøjninger bagud – stå på hovedet eller på hænderne op ad døren eller frit på gulvet). Øvelser, som de her nævnte eller lignende, er udmærkede til formålet. Er man genert, er det tilladt at trække gardinet for vinduet. Husk, at det skal være muskelarbejde, der forårsager pulsstigningen; en pulsstigning, der skyldes spænding eller nervøsitet, kan ikke gødtages som træning.

Lad mig da til sidst henvise til den kendsgerning, at man under Korea-felttoget foretog obduktion af 300 faldne amerikanske soldater, der havde en gennemsnitsalder på 22 år, og at man fandt sygelige forandringer i den store pulsåre, der leder det arterielle blod bort fra hjertet, hos 77 %. Altså, hos 231 ud af 300 unge mennesker var kredsløbet svækket så meget, at det kunne konstateres. Dette var årsagen til, at nu afdøde præsident J. F. Kennedy udsendte en appel til det amerikanske folk om at skaffe sig mere og kraftigere motion. Det danner også baggrund for den interesse, som professor Wilh. Raab i Burlington i staten Vermont har vist problemet. Professor Raab bruger i sin propaganda bl. a. ordene »Driverthjerte« og »Fjernsynsben«.

Betyder det noget?

Idet jeg minder om, at tilværelsen tegner sig lysere, når vi er sunde og glade, end den gør, når vi er syge og bekymrede, vil jeg ønske en glædelig jul og et godt nytår.

Børge Sørensen.

Perlen

»Byens folk fortæller historien om den store perle – om hvordan den blev fundet, og om hvordan den blev mistet igen. De fortæller om fiskeren Kino og hans kone, Juana, og om deres barn Coyotito. Og historien blev fortalt så ofte, at den har slået rod i hvert menneskes sind. Og, som det går med de historier, der er fortalt atter og atter, og som lever i hjerterne, så handler den kun om lykke og ulykke, om sort og hvidt og om godt og ondt og ikke om noget af alt det, der ligger midt imellem. Og eftersom denne fortælling kan opfattes som en lignelse, har enhver lov til at lægge i den hvad han vil og læse sit eget liv ud af den. Hvorom alting er, så fortæller folk i byen, at . . .«

Disse ord står foran i »Perlen«.

Den lille familie, der består af Kino, Juana og lille Coyotito, møder vi en smuk morgen. Man kan se for sig de små hytter, hvori Kino og hans folk bor. Der er kun en kort vej gennem kratet ned til stranden ved den blå golf. Her ligger kanoen, som Kino har arvet efter sin bedstefar. Han og Juana bruger den, når de sejler ud og henter muslinger op fra havets bund. Det er et farligt arbejde, men Kino ved, at han må blive ved, indtil han en dag finder den store perle, som alle drømmer om at finde, – perlen over alle perler. Kino går ud i morgenen, inde i hytten er Juana ved at lave hans morgenmad til og ordne deres lille dreng, og han føler i sig »sangen om det gode – om familien.«

Så bliver Coyotito bidt af en skorpion, et farligt bid, og nu begynder Kino at høre »sangen om det onde.«

– »Kinos folk havde sunget om alt, hvad der sker, og alt, hvad der er til. De havde lavet sange til fiskene, til havet i oprør og til havet i ro, til lyset og mørket og solen og månen. Og alle sange levede i Kino og i hans folk – hver eneste sang der nogensinde var blevet sunget, selv de sange der var glemt . . .«

Doktoren vil ikke behandle drengen, da han ser, at det er fattige forældre. De håber, at barnet vil komme sig. De tager ud for at fiske, og netop denne dag, hvor de ønsker det særlig inderligt, finder Kino perlen over alle perler.

Alle naboerne ved inden længe, at Kino har en perle, rygtet når ind til byen, og så vil doktoren komme, da han ser der er noget at hente. – »Folk af alle slags blev interesseret i Kino – folk der ville sælge noget, og folk der ville bede om noget. Kino havde fundet perlen over alle perler...«

For Kino og hans familie åbner der sig uanede perspektiver, og de har store planer. Naboerne følger levende med i, hvad der sker, blot tænker nogle forsigtigt, om Kino mon ikke er for overmodig. Han går så vidt som til at bestemme, at hans søn skal i skole, så hans folk kan hæve sig op af den uvidenhed, det bliver holdt nede i af dem, som mener, at de ved bedre.

Kino vil sælge perlen til opkøberne inde i byen, men føler, at de er upålidelige, og går med sin perle igen. Flere gange er perlen ved at blive stjålet, og det ender med, at Kino dræber en mand, som har overfaldet ham. – Deres hytte bliver stukket i brand, og de flygter med Coyotito op i bjergene. – Tre forfølgere er lige i hælene på dem, og Kino må dræbe dem. En af dem når at skyde og rammer Coyotito. Derefter vender Kino og Juana tilbage til deres landsby med liget af Coyotito, de vil sammen kaste perlen tilbage i havet, for den har kun bragt dem ondt. – »Og perlens musik sank til en hvisken og døde hen...«

– Jeg synes, at »Perlen« er så dejligt levende fortalt, så man ser det hele for sig. Den fortæller om et naturfolk, der endnu har rod i det gamle. De jager ikke forvildede rundt for at nå en masse, – men alligevel har de et mål. De behøver ikke så mange ord. – De »for-nemmer« det hele. De forstår at lytte, – høre »sangen om det gode« og »sangen om det onde«.

I en tid hvor man bruger så mange ord og så alligevel tit taler forbi hinanden og gang på gang misforstår hinanden, tror jeg, vi kan have godt af at lytte til, hvad »Perlen« har at fortælle.

»Perlen« er skrevet af den amerikanske forfatter John Steinbeck.

Birgit Sohn Christensen.

X, mål og lykke

De kalder os generation X
– jeg er ligeglad.

De siger, vi er forkælede og slappe
– jeg nægter ikke.

De har ikke meget tilovers for os
– og måske er det ikke uden grund.

Vi – jeg, ønsker intet mere end fred
– fred til at finde et standpunkt.

Vi – jeg, har ikke bedt om al den snak i pressen
– for vi er slet ikke sådan.

Vi er slet ingenting.
Vi kan ikke få lov til at blive det.

Vi gør blot, hvad man sætter os til.
Vi får aldrig lejlighed til at tænke selv
– til at tage ansvaret selv.

Det gamle er godt nok – men
måske vi kunne finde noget bedre.

Vi får bare aldrig lov
Vi får intet mål.

Det hele bliver: penge.
Ordet lykke vil efter al sandsynlighed ikke
være at finde i næste retskrivningsordbog
– allerede nu er det ved at blive et fremmedord.

Jeg er ligeglad, hvad de kalder mig
– jeg vil passe mig selv – mit eget
– jeg vil have fred.
Om et par år kommer jeg igen.

*(Skrevet i et anfald af rastløshed
og depression af et ellers ambitiøst
medlem af generation X – Eigil
Evert, 17, Svendborg).*

I efterårsferien stødte jeg på disse linier. Tankegangen var mig ikke fremmed, her har vi jo altid unge om os, men samtidig var jeg ved at læse en bog, som jeg var meget optaget af: Generation X. Det er en bog, der er sammensat af breve, digte, samtaler og avisnotitser fra ganske unge i England.

X, mål og lykke – jeg har flere gange givet udtryk for noget i den samme tankegang: hvis du vil være fuldkommen sikker på aldrig at blive bedrøvet, skal du blot lade være med at binde dig til noget – være ligeglad. Du skal med flid undgå dybere venskab, du må for alt i verden aldrig stifte familie og få børn, og du må passe på at få et så overfladisk forhold til tilværelsen og dine omgivelser som muligt – men – du kan til gengæld være sikker på, at den sande dybe glæde kommer du aldrig til at opleve.

Er det helt forkert at begynde et brev til gamle elever således? Eller er det noget, som er karakteristisk for mange i dag: at de endelig ikke vil engagere sig for stærkt i tilværelsen, for så undgår de skuffelser – og først for sent opdager de, at glæden også udebliver. Sagen er jo den, at for at man skal kunne engagere sig stærkt i noget, så må dette »noget« have kraft og værdi.

Det er i teenage-årene, at man for alvor begynder at kunne påvirke sin egen udvikling og dermed sin egen fremtid.

Med let forståelig bitterhed sagde en ung mand på 15: »Jeg er træt af at blive behandlet som et problem. Jeg har problemer.«

Der er noget irriterende selvbevidst i den udtalelse. »Jeg er voksen og vil regnes for voksen,« siger den først og fremmest, fordi vi ældre må erkende, at han virkelig har og navnlig vil få problemer. Vi ved

at hans fremtid er knyttet til en overfyldt verden – der tilmed også er på vej til at blive en overmekaniseret verden, der tilbyder et fåtal ekspertarbejde og et flertal robotarbejde. En verden der tilbyder mere og mere fritid, som alt for mange ingen brug har for – og en verden, som stadig er delt i to lejre, der koldt og ubarmhjertigt kæmper om, hvorvidt livet for den enkelte skal være slaveri eller frihed – og hvor hver enkelt går i frygt for en fælles tilintetgørelse.

Verden er i dag i kraft af en kolossal teknisk udvikling dømt til at være en enhed – vi er alle undergivet samme vilkår. Aldrig mere kommer det til at gælde, at enhver er sig selv nok. I dag bliver det: En for alle og alle for en – der må tages i brug.

Men er det da alt dette, den unge mand kalder »sine problemer«? Sikkert ikke – vi ved, de vil blive det, men foreløbig er hans problemer noget meget mere nært – knyttet til hans person og omgivelser.

Folk respekterer kun: »Jeg har ikke tid for mit arbejde,« men står uforstående overfor – »Jeg har ikke tid for min fritid.«

I en stil om fritiden skriver Dorthe (København).

»Jeg har også gået til tegning og maling på skolen, det var jeg vældig glad for, men efterhånden blev der ikke tid til dette, hvis jeg skulle holde de andre interesser vedlige.

Jeg kan sagtens få fritiden til at gå med mine interesser, og til tider må jeg sige nej til noget og blive hjemme – ikke med min gode vilje eller fordi jeg ikke gerne vil, – men fordi andre ting er mere nødvendige.«

Henning (Falster), skriver om det samme emne.

»Jeg kan ikke altid få fritiden til at gå med mine interesser, og så keder jeg mig, og det bliver jeg træt og sur af.«

Peter, 19 år, journalistelev på et ugeblad i London, skriver om teenagers.

»Hvorfor forfølger voksne mænd og kvinder teenagers så meget? De siger, at de hænger på gadehjørnerne, klæder sig tosset og har munden fuld af tyggegummi, en cigaret i flaben og en drønende transistorradio i hånden. Det er sandt nok, at der er nogle få, som er udstyret på den måde, men det er først og fremmest fordi de synes, de har brug for at se flotte ud og for at stå sig mellem de andre drenge, og jo skrappere de ser ud, jo flere piger hænger der på dem...«

Daily Mirror 19. maj 1964.

»Vi går med læderjakker, med pudsede messingknapper, og de stramme bukser og sære sko får os til at se større ud og får os til at føle os stærkere . . .

Mig? Jeg klarede den ikke i skolen, og det blev jeg bitter af. Mine forældre var skuffede over mig, og i stedet for at få den cykel, de havde lovet mig, fik jeg tæv i de næste seks uger. På den anden side – den dreng, der sad ved siden af mig i klassen, klarede den med glans, fik en cykel og blev en snob, og hvem vil være en snob?

Fra den tid af blev det sådan, at hvis man ikke kan slå dem med sin hjerne, så kan man da altid slå dem med næverne . . .

Det er ikke os alle sammen, der er så slemme. De fleste af os får fast arbejde efter nogen tids forløb og kan tjene gode penge. Selv om vi prøver at se skrappe ud og være store på den, er vi tit bløde nok indeni.«

Teenagers, gå hjem!

Vi hører teenagerne klage: »Hvad kan vi gøre? Hvor kan vi gå hen?«

Svaret er: Gå hjem! Puds vinduer, mal træværket, riv blade sammen, slå plænen, skuf havegangen, vask vognen, skrub gulvene, hjælp præsten, rabbinen eller den katolske præst, Røde Kors eller Frelsens Hær.

Jeres forældre skylder jer ikke at underholde jer. Verden skylder jer ikke en tilværelse. I skylder den jeres tid og flid og talent, så at ingen skal komme i krig eller blive fattige, sindssyge eller ensomme igen. For himlens skyld – vær fornuftige og gå hjem!

Brev i Daily Herald.

Susan, 19 år, (London) om teenagers indstilling.

»Det ville forbavse en hel del voksne (som synes at have glemt deres egen ungdom), hvor mange af de smarte og selvsikre teenagers, som de ser rundt om, der virkelig er bange det meste af tiden. Hvis vi blot kunne komme i kontakt og udtrykke vore følelser og tanker. Men hvem vil lytte til os? Kun andre teenagere, og de er i samme båd.

Fremtiden er truende. Man ved allerede instinktivt, at der bliver store vanskeligheder. Man må se ordentlig ud i hovedet, og ens krop må være i orden. Man skal være charmerende og selvsikker, selv om

man er ængstelig og usikker i virkeligheden. Man vil gerne rejse og leve – men hvad kan man?

Det første job, man har, kan godt blive en pinefuld oplevelse. Man synes, at man er omgivet af en flok pertentlige idioter. Hvorfor er folk, der har myndighed, så dumme? Hvor længe kan man holde det ud? Man vil gerne give ordrer og se betydningsfuld ud. Det er noget, der appellerer til en. Så bestemmer man sig til, at man vil spille spillet alligevel.

Det mærkelige er, at når de roser en, forfremmer en, eller giver en flere penge, så begynder man at synes, at de ikke er så tossede alligevel. Måske fortjener de at have de stillinger, de har – og den magt. Man begynder at se en smule op til dem.

Og dog – til trods for alle de modsætninger og al den usikkerhed, der er i en, er det dejligt at være ung. Man føler man burde være ung altid. Man kan slet ikke forestille sig, hvad det vil sige at være tyve –. Man kan godt få ondt af de voksne.«

David, 17 år, om religion.

»Religionen giver mig en mening med tilværelsen. I stedet for at have personlige ambitioner, ønsker jeg at give Gud æren. Et menneske som ikke er kristent, tænker hele tiden på sig selv.

Når man er kristen, ser man kun på verden som noget foreløbigt.

Jeg vil gerne være sagfører. Det er interessant, og så kan man også hjælpe folk.

I virkeligheden tror jeg de midaldrendes problem er større end teenagerens. Hvis de kunne give os et bedre eksempel, ville mange ting være anderledes. Sex bliver øst ud over os af massemedierne, og hvad er det andet end de midaldrendes drøm. Så man kan virkelig ikke med rette bebrejde teenagerne noget...«

Harry, 17 år, Blackpool.

»De fleste aftener sidder jeg og rådner op i kaffebarer sammen med mine venner og snakker om piger og biler. Jeg går til bal i weekenderne sammen med de andre drenge. Jeg kan lide at være sammen med de andre. Jeg ved ikke, hvad jeg skal stille op med mig selv, når jeg er alene. Jeg kan ikke lide piger i flok. – Jeg bryder mig ikke om at sidde og glo, og jeg bliver ked af det, hvis en pige nægter at danse med mig. Når det sker, mister jeg modet og bliver bange for at inklinere for en anden. Det er vanskeligt at træffe en pige, man virkelig kan lide. En pige må være intelligent og ikke bare køn.«

Der findes i dag en udbredt trang til at lægge skylden på andre, på forældre, søskende, lærere, kammerater eller samfundet. Det er i virkeligheden helt umodent og barnligt. Til syvende og sidst har hver og en ansvar for sig selv, sine handlinger og liv. Vi må lære at tage os selv under behandling og forsøge at lære ikke at give efter for de dårlige sider, men opdrage os selv, så vi kan blive bedre, mere livsduelige.

Så længe ens livsindstilling går ud på, at man skal have af andre – venskab, fortrolighed, samvær, kærlighed – får man ingenting, men når man forsøger at give af sin tid, af sine interesser, prøver at være til for andre, da får man pludselig så meget selv, uden at man ved, hvordan det egentlig går til.

Her fra »Gårdsminde« ønsker vi jer alle en glædelig jul og et godt nytår.

J. P. S.

Tove og Jens Peter Sørensen.

Årets gang

Så er der allerede gået et år igen, og atter må vi erkende, at tiden går hurtigt, når vi ser tilbage. Men skønt det er sådan, må jeg også erkende, at der er sket meget i dette år.

Det vigtigste, og det, der fik det meget til at ske, var skolens overgang til 9 måneders fællesskole. Hermed blev der lavet om på en praksis, der har været på skolen, lige siden den begyndte.

Der måtte en hel del omlavninger til. Det kræver selvsagt mere plads, når piger og drenge skal være på skolen samtidig. Så vi har haft en hel del byggeri i det år, der er gået. Vi har fået bygget en ny bygning, der er indrettet til sløjd og anden lignende undervisning. I daglig tale kalder vi den sløjdsalen. Desuden har vi fået moderniseret den gamle del af elevgangen. Den er nu forøvrigt blevet adskilt fra den nye gang og er drengegang, mens den nye er pigeang.

Noget andet, også meget væsentligt, er, at skolen har erhvervet et stykke jord langs dens nordre skel, en lille halv td. land. Vi er meget glade for denne handel, og vi takker vore gode naboer, familien Høier, meget, fordi de gik med dertil. Hermed er der åbnet mulighed for udvidelse mod nord. Vi har allerede taget noget af det nye i brug, idet noget af den nye sløjdsal ligger på »Høiers jord«. Men jeg kan godt røbe, at vi har planer om yderligere udvidelser. Der er udarbejdet tegninger for en forlængelse af elevfløjen mod nord. Med denne skulle vi få plads til 60 elever, 30 piger og 30 drenge. Hvornår dette byggeri vil kunne finde sted kan ikke siges, i bedste fald førstkommande sommer. – Vi får se.

På elevholdet, der mødte til december 1965, var der 50 drenge. Det blev altså vort sidste drengehold. Så det vil jo nok blive det mærkat, der vil blive hæftet på dette hold. På det samme mærkat vil der imidlertid stå mere. Der vil også stå, at det var nødvendigt at give det hold en farlig masse skældud. Sjældent har vi måttet tage så hårde midler i brug for at bibringe forståelse af, hvordan forholdene skulle være. Det er ikke særlig rart, men det hører altså også med. Man må så håbe, anstrengelserne ikke har været forgæves. Men tro nu ikke, det var vrede miner og mørke skyer hele tiden;

I motorværkstedet

slet ikke. Der var skam også både sol og blå himmel, og det er da heldigvis det, der huskes bedst bagefter.

Ved julemødet talte skoleinspektør Fredslund Hansen fra Møllebakkeskolen i Horreby. Vi var glade for at kunne byde denne udmærkede skolemand velkommen til skolen. Desuden underholdt Systofte-Eskilstrup sangkor. Altsammen udmærket, og julestemningen steg adskillige grader.

Først i det nye år var vi, som vi plejer, vært for møder af landbrugsfaglig art. Landboudommen var her og Landbrugets Konference- og Oplysningsvirksomhed.

Til vort eget landbrugsmøde, det såkaldte fastelavnsmøde, talte konsulent Ernst Nielsen fra Karise. De tanker, han lagde for dagen, chokerede mange. Han påpegede nødvendigheden af at få hele landbrugets produktion under en samlet planlægning og kom med planer for, hvordan det kunne gøres. Ernst Nielsen anførte det var nødvendigt med dette produktionsfællesskab. Som altid, når der er tale om et fællesskab, må den enkelte afgive noget af sin frihed, men alternativet til dette fællesskab er storkapitalens kolde og følelseløse magt.

Pastor Søndergård, Nakskov, var taler ved månedsmødet i februar.

Bogvalg

Han talte om vort forhold til de kirkelige handlinger. Slet ikke noget let emne, men pastor Søndergård formåede at få alle engageret.

Sidst i marts talte forstander Greve fra vor naboskole, Brøderup Ungdomsskole, om Martin Luther King. Et navn vi alle har læst mere eller mindre om. Efter foredraget var det mere end et navn. Senere på aftenen fortalte forstander Greve morsomt og interessant om personlige oplevelser fra en rejse til Israel.

I april havde vi elevsammenkomst. Hertil havde vore elever indøvet underholdning. Som sædvanlig havde vi sammenstykket den af forskellige udpluk af kendt litteratur.

Hermed nåede vi til slut på vinteren 1965-66, og vi sagde farvel til vort sidste drenge-hold. Jeg tror nok, vi gav dem en hel del formaninger og gode råd med på vejen. Apropos mit hjertesuk først i artiklen. Måtte det gå dem alle vel.

Allerede inden eleverne rejste, var murermester Jørgen Hansen og hans folk begyndt på den nye bygning. Men inden murene var i rejsehøjde, kom der en pause i byggeriet. Egentlig skulle det have været vinterbyggeri, men som vinteren blev, lod dette sig ikke gøre.

Vi ville gerne have bygget huset større, men da vi måtte holde os inden for en bestemt beløbsramme, måtte vi skære ned på arealet.

Frikvarter

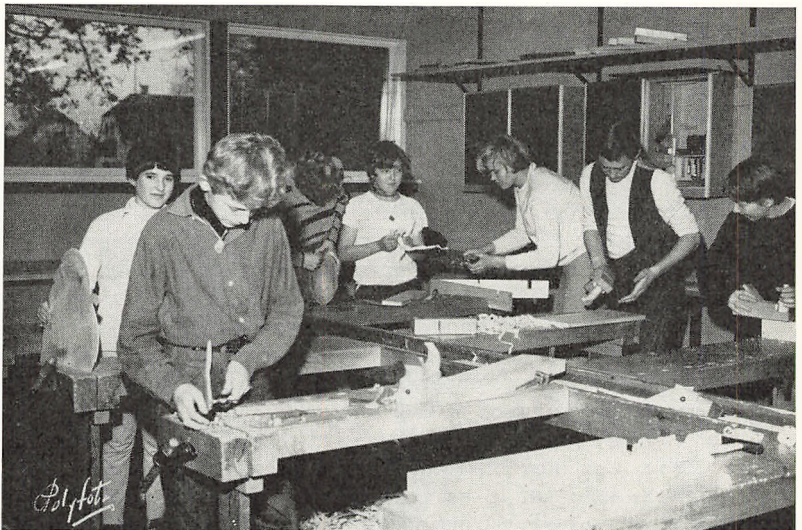
For at bøde herpå bestræbte vi os på at udnytte pladsen bedst muligt. Og jeg skal love for, at Karl Jørgensen, Knud Pedersen og Dalby strengte sig an for at få hver mulighed udnyttet. Resultatet blev også godt, og vi er meget glade for det nye skud på den gamle stamme.

Hvis der var visse problemer med vort nybyggeri dette år, var der mange og meget større problemer ved omlavningen. Vi havde længe haft ønske om at få kvistene på den gamle del af skolen fjernet og i stedet få indsat ovenlysvinduer. Med det samme ville vi så have værelserne lavet om til to-mands værelser. Det lød jo ikke så farligt, men da vi fik blottet det gamle træværk, var det lige ved at blive det. Husbukke og vand fra kvistenes utætheder havde fuldstændig ødelagt store dele af spær og lægter. Vi forstod, det var noget af et under, vi var sluppet helskindet gennem vinteren med de enorme snemasser på taget.

Fra at være en lille sag viste det sig, at denne omlavning blev en større affære. Der blev brug for Knud Pedersens og tømrermester Poul Nielsens hele snilde og omtanke. Opgaven blev klaret. Og resultatet er nu en tagkonstruktion, der er sikker, og værelser, der er tidssvarende.

Den nye sløjdsal — udvendig

— og indvendig

Den gamle sløjdsal — nu bibliotek m. m.

Vel har der været besværligheder med at tage bestemmelser og med at få bestemmelserne realiseret. Men hvor er det dog meget bedre at have disse besværligheder end bare at overlade dem til andre, såkaldte specialister. Gennem bestræbelserne med at løse opgaverne så godt som muligt er opnået værdifuld kontakt mennesker imellem, og efter overstået arbejde et helt anderledes værdifuldt forhold til tingene.

Vi fik det hele klaret, og fik endda tid til nogen ferie, inden det nye hold elever ankom, 29 piger og 20 drenge.

Det var naturligvis ikke uden spænding, vi imødeså dette nye hold. Fællesskole – piger og drenge på skolen på én gang. Nu – med tre måneders erfaring – synes vi, at mange af de betænkeligheder vi måske nærede, var ganske ubegrundede. Ikke sådan at forstå at dette nye ikke indebærer problemer, for det gør alt arbejde med unge, ja med mennesker i det hele taget, men det er problemer som andre problemer i vort arbejde, og som vi er her for at prøve på at være behjælpelig med.

Jeg tør sige, at vi er glade for ændringen. Der er kommet ligesom en anden atmosfære over arbejdet. Og dette andet, dette nye, vil vi meget nødig undvære.

Lærerstabten har fået et par fornyelser siden sidste »Årets gang«. Knud Pedersen afløste Børge Sørensen i undervisningen i gymnastik og håndværksfag. Til august kom en ny lærerinde, Yrsa Kildegård, hvis hovedfag er gymnastik og kjolesyning. Knud Pedersen er allerede omtalt. Før sin overgang til arbejdet som lærer var han tømrer. Det har vi haft megen nytte af.

Så er beretningen om dette år slut. De, der kender skolen, vil mellem linerne kunne læse meget mere. Dette er egentlig kun en beretning om det, der er faldet uden for hverdagen. Det jævne, det daglige, er det altid sværest at fortælle om, skønt det er langt det vigtigste.

Vi siger tak til alle, der har været med i skolens arbejde i året, der er gået.

Samtidig ønskes alle årsskriftets læsere en glædelig jul.

*Kirsten og Knud Holm Pedersen,
Charlotte og Jacob.*

25-års jubilarer

40-års jubilarer

50-års jubilarer

Skolens bestyrelse

Holger Hansen, Nr. Ørslev pr. Nykøbing F. (formand).
Harald Ellehave, Bruserup pr. Marrebæk.
Arne Vest Hansen, Ulslev pr. Sdr. Ørslev.
Jes Kimer, Hullebæk pr. Nykøbing F.
Helge Larsen, Vålse pr. Nr. Alslev.
Valdemar Larsen, Oustrup pr. Eskilstrup.
Bernhard Olsen, Vignæs pr. Guldborg.
Lily Skytte, Horreby.
Gudrun Egebæk Sørensen, Bøtø pr. Væggerløse.
Hakon Winther, Radsted pr. Saksøbing.
Svend Aage, Aastrup pr. Stubbekøbing.

Elevforeningen

Året, der gik, har igen ført nye ting til skolen, hvilket elevforeningen ønsker og tror vil blive til glæde for både elever og skole.

For os gamle elever gjorde den nye skoleform, hvor piger og drenge er sammen, et godt indtryk.

Da vi skulle tilrettelægge elevmødet den 4. september, var vi lidt i tvivl om, hvorvidt vi kunne regne med de nye elevers hjælp, i betragtning af, at de kun havde opholdt sig på skolen en måned.

Men efter elevmødet var vi enige om, at de havde udført en meget fin gymnastikopvisning og underholdning.

Ud over elevernes bidrag til elevmødet havde vi skoleinspektør V. Cornelins, Nakskov, der talte om raceproblemer og sluttede sit foredrag med nogle negersange.

Årsskriftet koster igen i år 7 kr., som vi håber alle vil betale med det samme.

Elevforeningen sender alle gamle elever de bedste hilsener med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

Viggo Jensen.

Brev fra England

Alice Hovmand har i et brev fortalt om sine oplevelser i England. Jeg synes det har interesse for flere end min kone og jeg.

K. H. P.

Til hr. og fru Holm!

Jeg synes, jeg har været vældig heldig med min plads, og jeg er så glad for at være her. Jeg har en hel del arbejde at lave, men det gør heller ikke noget, så keder man sig da ikke. De har 4 børn på 13, 11, 5 og 1 år, de to mindste er hjemme. Hele familien er så søde og flinke, og de tager mig med ud og se en hel del her i England. Jeg var med dem i en måned nede ved Sydenglands kyst, hvor de havde et sommerhus. Forleden dag var vi oppe og se Windsor Castle, det er der, kongefamilien holder juleferie, det ligger ca. en times kørsel fra hvor vi bor.

Vi bor syd for London, en times bilkørsel derfra, og der er så smukke omgivelser der. Tit er vi ude på vores fridage med andre aupair-piger på lange cykleture, man kan nå at se meget på en dag, hvis man vil.

I denne uge er jeg med min familie i Skotland. Vi er kommet hertil i dag og bor nu på et hotel i Edinburg. Det tog ca. 10 timer at køre herop. Det var en lang tur, godt 400 miles. I går kørte vi halvdelen, sov hos noget familie nær Newcastle og fortsatte så her til morgen. Her er pragtfuldt. Min Mr. skal på arbejde heroppe hver dag. Han er direktør for noget elektronik firma, jeg ved ikke helt rigtig, hvad det er, og hans kone ved det knapt nok.

Mrs. Binyou, de to mindste børn og jeg har i eftermiddag været ude at se os om her i Edinburg. Vi var oppe og se en stor gammel borg, som lå højt oppe på en bakke, men der er mange andre ting at se her. Torsdag skal vi til Glasgow, og så går turen ellers hjem på lørdag, så det er en dejlig lille ferie for os, og jeg er virkelig også glad for at komme ud og se noget.

Hermed vil jeg sende de allerbedste hilsener til hele familien og alle på skolen.

Håber jeg bliver i stand til at komme til elevfest næste år. Hvor længe jeg bliver her ved jeg ikke.

Alice Hovmand Hansen.

Nyt fra gamle elever

Sommeren 1962

Kære alle!

Igen er det tid til at jeg må samle oplysninger sammen om alle, og denne gang har jeg virkelig brugt en del af mine frimærker på jer, men uden stort resultat. Var det ikke meningen, at I skulle skrive til mig og ikke omvendt?

Karen Margrethe klarede sig meget fint til eksamen på Ølstykke og er nu kommet på Ankerhus.

Ketty Christiansen, nu fru Hvid, er blevet i Thyborøn og er gift med en fisker.

Anni Christensen er også blevet gift og har fået en søn (John). Fru Westen bor nu på Lolland.

Kortet fra Sanny fik jeg retur med besked om at adressen var ubekendt. Bente Hansen er ansat i »Magasin« i hovedstaden. Der traf hun Finn fra Nysted, og det er nu endt med forlovelse.

Ulla Hansen har også fået ring på.

Yrsa Hansen er udlært ekspeditrice og rejser fra Guldborg kolonial til 1. august. Håber du har fået en god ny plads.

Kirsten Hilt er i huset hos et ældre ægtepar på Bernstorffvejen i Charlottenlund.

Elisabeth Larsen er blevet i Jylland, nærmere bestemt i en broderiforretning i Vejle. Der har hun også fundet sin forlovede. Til foråret ringer klokkerne for de to.

Conni Madsen er i Frankrig.

Bente Mortensen arbejder som syerske i Maribo hos Balling-Engelsen. Også hun har fået ring på og går nu i giftetanker.

Inge Kold er vel stadig på Sy- og Tilskærerskolen i Nykøbing F. Hun har også forlovet sig, har jeg fået at vide.

Jonna Nielsen fik udlært som klinikassistent til april. (Rigtig god bedring).
 Hanne Ottosen har været på højskole i tre måneder og er nu på sygeplejeskole på Møn.
 Birgit Rasmussen var i vinters på Danebod højskole på Als. 2. april begyndte Birgit på Norges Minde børnehjem i Hellerup.
 Gunna er i huset i Rungsted. På aftenskole læser Gunna til laborant.
 Yrsa (Rasmussen) og Ib fik en lille pige før jul.
 Hanne-Lise er igen på Sy- og Tilskærerskolen i Nykøbing F. I oktober 1967 bliver hun færdig og regner derefter med at tage på gymnastikskole.
 Kirsten Elkjær er blevet udlært og stiller endnu sin dygtighed til rådighed på Samodan. I foråret fik Kirsten også ring på. (Sidste år hjalp Kirsten mig så meget med at samle oplysninger sammen, og jeg ser til min store skræk, at hun ikke er kommet med i årsskriftet. Undskyld, Kirsten, og tak for hjælpen).
 Jeg selv tog til Schweiz 15. oktober 1965 og bliver til 20. oktober 1966, så har jeg fået nok. Det er noget af en omvæltning at komme så langt sydpå. Menneskene er anderledes, har mere temperament, og jeg synes ikke, de kender til hygge.
 Jeg er i huset hos et ældre ægtepar. Han er læge og jordens venligste mand. Hun hjælper ham dagen lang med medikamenterne. Hun kan eksplodere, men også være sød.
 Havde vi ikke været to danske piger hernede, var jeg forlangst rejst hjemad igen. Jeg har lært en masse nye ting, bl. a. at koge gode løse ris. Til slut vil jeg ønske alle, som i årets løb er blevet udlært, forlovet og gift samt de af jer, som har fået arvinger, tillykke.
 Mange venlige hilsener til jer alle, samt lærerne.

Hanne Lejre Andersson.

Sommerpigerne 1963

Ja, så var tiden igen, hvor jeg skulle have hørt fra jer, men det bliver desværre sløjere og sløjere for hvert år der går.
 Bente Christensen er blevet gift og har fået en lille pige, så hun har nok at gøre med det huslige derhjemme.
 Gunna Christensen er hos Richard Bech i Maribo.
 Verna Larsen er stadigvæk i forretning i Nr. Alslev.
 Alice Levinski er vistnok i Rafa i Nykøbing F. endnu.
 Ingrid Møller har fået sit ønske opfyldt. Hun har åbnet en rideskole sammen med sin far, men hvor ved jeg ikke.
 Inga Vestergård Nielsen er stadigvæk i guldsmedeforretning i Nykøbing F.
 Anne Pedersen er på Priorskov i øjeblikket, men hun rejser til 1. november for at lære noget mere i København på husassistenternes fagskole.
 Jytte Pedersen er på husholdningsskole i Sorø.
 Bitten Rasmussen er barneplejeelev på villa »Rosa« i Nykøbing F.
 Jette Thulin fortsætter også i Rafa.
 Lena Winther er i huset hos en tandlæge i Stege.
 Jeg selv har været i Aalborg i 1/2 år, men skal begynde på kontor hos Falk Andersen her i Nykøbing den 1. oktober.
 Med venlig hilsen til jer alle.

Rose Nielsen.

Vinteren 1963—64

Arne Andersen er hjemme.
Lars Andersen er på »Nebøllegård«, Nr. Alslev.
Lars Breitenstein har i sommer været hos gdr. Poul Pedersen. »Bjæverskov« ved Køge. I vinter tager han og Svend E. Spohr, der i sommer har været hjemme, på Gerlev idrætshøjskole.
Per Buddike er endnu i frisørlære i Eskilstrup.
Jonny Christiansen er hos gdr. Torvald Hansen, Særslev.
Flemming B. Hansen er snart udlært som tømrer.
»Sognefoged« har i sommer tjent hos gdr. Henning Ålborg, Vignæs, og tager måske til Ollerup i vinter.
Børge Jørgensen er stadig i lære hos Aksel Reiths, Nykøbing.
Vagn Lollike har i sommer været på »Vestergård« ved Stubbekøbing og bliver der også i vinter.
Arne Pedersen er blevet træt af at bage morgenbrød og er nu i stedet på en minkfarm på Bogø.
Leo Bøsseløkke er i lære hos Johannes Mertz, Nakskov.
Svend E. Hansen, Femø, er på »Fauerbogård« hestestutteri.
Erland Rasmussen er hjemme.
Knud Frederiksen er hos gdr. Tangholm, Tjæreby Tang.
Leif Pedersen tjener på »Vestervang«, Marrebæk.
Jørgen Madsen er karl hos gdr. Høegh, Alsø.
Jeg selv har et år tilbage af min læretid som snedker.
Til slut venlig hilsen til jer alle på holdet.

Palle.

Sommeren 1964

Tove Larsen laver ringe hos en guldsmed i Nykøbing F.
Birgit Lund er lærling i Moseby brugsforening.
Connie Christensen (Totter) er på Horreby alderdomshjem.
Birthe Andersen er i huset i Lundby (har fået ring på).
Marianne Andersen er på kontor i Maribo hos sin fader.
Lona Christiansen er i huset i København.
Sara Frejlev er i huset i Sundby.
Inger Jensen er også i huset.
Lida Jørgensen er i bagerforretning i Nykøbing F.
Kirsten Kobbernagel er vistnok på kontor.
Anne Christoffersen er på kontoret ude hos Ford.
Karna er i huset på »Læsegård« ved Nakskov.
Merete Pedersen er i køkkenet på Tingsted alderdomshjem.
Alice Pedersen er udlært som barneplejerske.
Ellis Mortensen lærer til barneplejerske.
Marianne Bogø er i bagerlære i Gundslev.
Connie Rasmussen er ude i Rafa i Nykøbing F.
Bente Sørensen er i skotøjsforretning i Nakskov.
Mary Lollike er i manufakturforretning i Eskilstrup.
Marianne Larsen er smørrebrødselev i Helsingør.
Hanne Nielsen er smørrebrødselev i Maribo.
Ulla Nielsen, Bogø, er i huset i Stege hos en læge efter at have været pige på ungdomsskolen.

Birgit Nielsen er klinikassistent hos en tandlæge i Stege.
Edith Petersen er husassistent i København.
Margit Petersen er assistent på Nykøbing F. sygehus.
Mona Lund er på søkonditoriet i Karrebæksminde.
Margit Jane M. er gift. Bor vistnok i Haderslev.
Ellis Nielsen har været i huset i Holte. Er nu på Rødkilde højskole.
Det samme er Kirsten Brandt.
Kirsten Frederiksen er i huset i Saksøbing.
Else Nielsen er på Sy- og Tilskærerskolen i Nykøbing F. Har været der i 2 år og er snart færdig.
Ella Jensen er i brugsen i Nr. Ørslev.
Elna Jensen er på Horbelev alderdomshjem.
Emmy Stryg er blomsterbinderske i Nr. Alslev.
Anni Stål er i huset på en præstegård ved Næstved.
Lotte Aarkrog er vistnok i malerlære.
Ane Møller laver ikke noget i øjeblikket, men hun har været på Nobels fabrik i Nykøbing F. Hun har en lille søn, som hedder Kim og er 9 mdr.
Lis Mortensen er i Errindlev sparekasse som elev.
Hanne Hansen er i huset i Tingsted hos en lærerinde.
Grete Jensen er i køkkenet på Tingsted alderdomshjem.
Det er alt det, jeg har fået samlet sammen, men det er næsten også dem alle sammen. Jeg håber det er rigtigt, da jeg har hørt gennem andre, hvad de fleste af jer foretager jer. Jeg håber at jeg kan blive ved med at få så mange oplysninger.
Jeg er i huset i England hos en flink direktørfamilie med 4 børn.
Med venlig hilsen til jer alle og til lærerne fra

Alice Hansen.

Vinterholdet 1964—65

Claus Baggersted har opgivet sin plads i Nykøbing og er flyttet til Vordingborg Jernhandel.
Kaj Petersen har taget plads på en fiskekutter.
Villy Frandsen er stadig i mekanikerlære.
Jens Friis tog et år til på Priorskov.
Jørgen P. Jansen har været hos Peter Larsen, Rødding. Skal hjem til vinter.
Palle Jensen er forfremmet til medhjælper på Gammelgård.
Rudi Jensen flytter fra Skovnæs til Fuglsang.
Leif Johansen og Anders Olesen er stadig på Fuglsang.
Niels Chr. Jørgensen er på Halstedkloster.
Per Jørgensen har forladt tømrerhvervet til fordel for landbruget.
Bent Kehling har planer om at gå i snedkerlære.
Jørgen Kobbernagel er elev på Bavnehøj ved Slagelse.
Ebbe Krag er arbejdsmand på en grøntmelsfabrik.
Børge Larsen er kommet i tømrerlære i Eskilstrup.
Søren Larsen er elev på Jernbjerggård pr. Slagelse.
Bent Lejre er elev på Corselitze.
Mogens Lund er medhjælper hos en gårdejer i Åstrup.
Carsten Meilsøe er i elektrikerlære.
Knud K. Nielsen er landbrugsstuderende hjemme.

Boye Nielsen har kun kort tid tilbage på Næsgård, hvorefter det er Livgarden der kalder.

Leif Petersen fortsætter som gartner i Næstved.

Mogens Hasling er arbejdsdreng på et savværk.

Torben Petersen er stadig derhjemme.

Jan Rohde Petersen er på Nakskov skibsværft.

Svend Åge Petersen er elev på Valbygård pr. Slagelse.

Verner Petersen er karl hos Piil i Moseby.

Gustav Rasmussen formodes at være i mekanikerlære.

Jørgen Palle Rasmussen er hjemme.

Jørgen Rasmussen er på »Egelevgård« ved Nr. Alslev.

Hans Henrik Tærsker bliver hos Henry Nielsen, Falkerslev.

Arne Ubbesen er stadig hos Viggo Jensen i Horreby.

Det var de oplysninger vi kunne skrabe sammen.

NB. Til næste år forventer vi også at høre nyt fra: Verner Bak, Claus

Bavnild, Preben, Erik, John, Ole, Leif Frank, Carsten J., Klaus, Palle,

Egon, Peder, Gert, Mogens, Lars og John Åstradsen.

Fra 2. januar starter vi begge ved Livgarden.

Mange hilsener til jer alle på holdet.

Karl og Ove.

Sommeren 1965

Anne Marie Lejre er kommet tilbage til skolen.

Birte R. Andersen er smørrebrøds elev på Industrihotellet i Nykøbing.

Rita Andreassen syr frakker i Nykøbing.

Anne M. Bigand er kommet i lære i Marrebæk brugsforening.

Anne M. Black er i farveforretning i Maribo.

Bodil Boye er i huset i Nykøbing.

Jane Christensen er vist også i huset.

Ingrid Christensen er i huset i Systofte.

Inger M. Dyring er klinikassistent på Lys- og Badeanstalten i Vordingborg.

Hanne H. Hansen blev på skolen.

Lena Hansen er på Sydsjællands Landbrugsskole. Rejser vistnok 1. nov.

Anne Lise Harboe er på et sygehjem i Charlottenlund.

Lena Hvid er kokkepige på plejehjemmet »Hanemosegård« i Grænge.

Anne Lene Jensen (Belli) er vistnok på kontor i Roskilde.

Eva Jensen er kokkepige på alderdomshjemmet i Stubbekøbing.

Hanne Jensen er i huset i Bjernæs.

Kirsten Jessen er stadig derhjemme omkring.

Sonja Johansen er i slagterforretning i Nr. Alslev.

Ellenise Jørgensen er på Errindlev central.

Ellen Kepp er husholdnings elev i Maribo.

Jytte Larsen lærer på en vuggestue i Vordingborg.

Inger Møller kan ikke undvære Femø. Er kommet i huset derovre.

Annie Nielsen er i huset i Holeby.

Irene Nielsen er på Skørtinge gods på Falster.

Torny Petersen er blevet ringforlovet, men hvad hun laver ved jeg ikke.

Annelise Philipp er klinikassistent.

Anne Rasmussen er i lære i Vime i Nykøbing.

Anni Rasmussen er i lære som damefrisør i Nykøbing.

Birthe Rasmussen er også kommet i lære som damefrisør i Eskilstrup.

Britta Ø. Rasmussen er i huset i København.
Åse Rasmussen er på en gård nær Stubbekøbing.
Lis Shütz er i huset i København.
Bodil Sundberg er på alderdomshjemmet i Hyldetoft. Hun er blevet ring-
forlovet med Annie Nielsens broder.
Margith Svendsen kunne heller ikke undvære skolen, og er blevet der.
Jette A. Vedersø er i gartnerlære i Lundby på Fyn. Hun er ikke sammen
med Arne mere.
Lis Wede er i en børnehave i Nykøbing F.
Lissi Wolsing er på »Tirstedgården« i Hillestolpe.
Jeg selv er i »Importen« i Nykøbing.
Til slut en hilsen til jer alle samt lærerne.
Min adresse: Sørup pr. Eskilstrup, Falster.

Helen Pedersen.

Vinteren 1965—66

Kære kammerater!

Preben Adelskov er i sin gamle plads på en gård i Skelby.
Poul Verner Albrekt er i smedelære på Bogø.
Hans Albrektsen skal på »Fuglsang« i vinter.
Emil Andersen er i murerlære hos Klemmensen og Nielsen i Nykøbing.
Peter Andersen er i lære på Schillers maskinfabrik i Nykøbing.
Svend Åge Ebbe bliver på »Orupgård«.
Lars Gammel bliver hos Helge Henriksen i Elkenøre.
Anton Geertsen bliver i sin plads i Ulslev.
Johnny Hansen er kommet i lære på »Philips« i København på kontoret.
Knud Hovmand bliver hjemme i vinter.
Flemming Friis Jakobsen er hos Rasmus Stryhn, Vesterborg, i sommer.
I vinter ved jeg ikke, hvad han skal.
Henrik Jensen bliver på »Holgershåb« i vinter.
Jens Arne Jensen er maskinarbejder i Borse.
Sejr Bøge Jensen bliver vist hjemme i vinter.
Svend Erik Jensen er på Vålse maskinstation i vinter.
Bent Jochumsen er i murerlære i Hasle.
Kurt Johansen er kok på Gedser-færgerne.
Bent Jørgensen, Skovby, er i gartnerlære i Torkilstrup.
Kurt Jørgensen bliver hos Knud Strange i Falkerslev i vinter.
Erik Jørgensen bliver på gården i Sortsø.
Cresten Kappel bliver hjemme i vinter.
Kaj Åge Larsen er på Nakskov skibsværft.
Ole Larsen skal på »Holgershåb« til vinter.
Jørgen Lise bliver hjemme i Slemminge.
Arne Ottesen bliver i andelskostalden i Marrebæk.
Flemming Friis Pedersen tager teknisk forberedelseseksamen i Nykøbing.
Jørgen Strange skal på Carlsbergs forsøgs gård, »Nordgård«, ved Herfølge.
Klaus har i sommer været på en gård i nærheden af Næstved.
Jeg selv bliver i min plads i Sdr. Tåstrup.
Venlig hilsen.

Peder Christensen.

Min adresse er: »Toftegård«, Reersnæs pr. Bandholm, Lolland.

Elevforeningens regnskab

for året 1965-66

INDTÆGT

Tilskud fra Landbostandens Sparekasse	200,00
Tilskud fra Nykøbing Sparekasse	50,00
Entre ved elevmødet	618,75
Salg af årsskrifter, kontant	525,00
Salg af årsskrifter, giro	3.441,00
Renter	67,75
	<hr/>
	4.902,50

UDGIFT

Elevmøde, annoncer	81,80
Elevmøde, kaffe	137,50
Elevmøde, musik	200,00
Årsskrift, trykning	3.660,32
Årsskrift, porto	356,50
	<hr/>
	4.436,12
Driftsoverskud	<hr/>
	466,38

ELEVFORTEGNELSE

Vinteren 1965

Preben Adelskov, Stubbekøbingvej 83, Nykøbing F.
Poul Verner Albrekt, Vesterskov, Bogø.
Hans Albrektsen, Klokkely, Fejø.
Emil Andersen, Lundevej 14, Sundby, Nykøbing F.
Peter Andersen, Åge Sørensensgade 6, Nykøbing F.
Lars Belling, Strandvedgård, Ravnse, Nr. Alslev.
Arne Broszka, Birkevej 7, Sakskøbing.
Ib Lyhne Christensen, Mågevej 2, Rødbyhavn.
Peder Johs. Christensen, Toftegård, Reersnæs, Bandholm.
Børge Hein Christiansen, Blæsbjerg, Stubbekøbing.
Svend Åge Ebbe, Døllefjælde, Herritslev.
Anker Kristian Eriksen, Mågevej 32, Vordingborg.
Lars Gammel, Egebjerg Tvede, Sdr. Ørslev.
Anton Niels Geertsen, Femø.
Finn Funder Hansen, Klitmøllervej 50¹, Vanløse.
Johnny Hansen, Vålse, Nr. Alslev.
Knud Høvmænd Hansen, V. Ulslev, Ø. Ulslev.
Preben Hansen, Kildegård, Slemminge, Sakskøbing.
Torben Hansen, Sjelstofte, Errindlev.
Dan Bøge Henriksen, Hammelstrupvej 34, København SV.
Jørgen Henriksen, Vestergård, Herritslev, Nysted.
Torben Henriksen, Østersøgård, Hovedskov, Stege.
Flemming Friis Jakobsen, Utterslev Mader, Kastager st.
Henrik Jensen, Lundby Møllegård, Nr. Alslev.
Jens Arne Jensen, Lystskovhuset, Præstø.
Johnny Jensen, Nielstrup, Sakskøbing.
Sejr Bøge Jensen, Karlebygård, Ø. Ulslev.
Svend Erik Jensen, Vålse, Nr. Alslev.
Bent Jochumsen, Algade 59, Nysted.
Kurt Johansen, Engvej 18, Nykøbing F.
Bent Jørgensen, Skovby, Nr. Alslev.
Bent Jørgensen, Kragemose, Nakskov.

Kurt Jørgensen, Mejerigården, Vesterborg.
Erik Jørgensen, Skovby, Nr. Alslev.
Jess Kamp, Hobrogade 15¹, København Ø.
Chresten Kappel, Torkilstrup, Eskilstrup.
Tommy Karlsson, Skovgårdsparken 15, Birkerød.
Klaus Kristensen, Bangertsgade 7², København N.
Erik Kristjansen, Pilegård, Harpelunde.
Kaj Åge Larsen, Vesterby, Fejø.
Ole Henning Larsen, Skyggedal, Nr. Vedby, Nr. Alslev.
Jørgen Pedersen Lise, Slemminge, Sakskøbing.
Ebbe Nielsen, Tjennemarke, Stokkemarke.
Keld Erik Nielsen, Bogø.
Torkil Vedel Nielsen, Slødam Alle 8, St. Magleby.
Arne Kjeldgård Ottesen, Kartoffe, Sakskøbing.
Flemming Friis Pedersen, Lundby, Nr. Alslev.
Henrik Petersen, Sølvgade 34^{c4}, København K.
Åge Blåbjerg Steffensen, Corselitze, Egebjerg st.
Jørgen Strange, Virket, Karleby.

1966—67

Anne-Lise Andersen, Syltholmsgade 23, Rødbyhavn.
Inger Merete Andersen, Ny Carlsbergvej 1³, København V.
Ellen Margrethe Bigand, Nr. Tåstrup, Stubbekøbing.
Dorthe Chabert, Frederiksvej 39² tv., København F.
Bente Danielsen, Skovby, Errindlev.
Carsten Drejer, Strandboulevarden 46, Nykøbing F.
Bodil Duerlund, Korterup, Landet.
Marianne Frejlev, Hjelm, Grønge.
Birgit Hansen, Kirkebogård, Østerlars.
Claus Hansen, Vignæs, Guldborg.
Jørn Milton Hansen, Enighedsvej 40, Nykøbing F.
Kirsten Engel Hansen, Gamlevældevej, Østerlars.
Ulla Hansen, Nr. Ørslev, Nykøbing F.
Inge Klint Harkjær, Gl. Landevej, Løve.

Lilian Petersen, Egevej, Guldborg.
Conny Jensen, Soesmarke, Guldborg L.
Flemming Jensen, Budderup, Sakskøbing.
Svend Erik Jensen, Parkvej, Guldborg L.
Maggi Jespersen, Jappesgade 20, Nykøbing F.
Ilse Jochumsen, Sjølstofte, Errindlev.
Hans Christian Bruun Johannesen, Skoven, Fejø.
Bente Juliussen, Tårs, Sakskøbing.
Viggo Gutfeld Jørgensen, Karlstrupvej, Solrød.
Mary Scheel Klausen, Blangslev, Lov.
Per Knudsen, V. Ulslev, Ø. Ulslev.
Monica Korczak, Nr. Ørslev, Nykøbing F.
Karen Margrethe Kristensen, Nr. Vedby, Nr. Alslev.
Kai Ove Larsen, Sortsø, Stubbekøbing.
Karl Jørgen Larsen, Brarup, Nr. Alslev.
Kjeld Aage Larsen, Torrig.
Palle Bo Larsen, Torrig.
Verner Bro Larsen, Flintinge Langgård, Flintinge.
Ole Lindhardt, Errindlev.
Viola Mortensen, Sdr. Grimmelstrup, Horbelev.
Jens Nielsen, Kløvervænget 44, Nakskov.
Lis Nielsen, Vejringe, Stubbekøbing.
Lise Lotte Nielsen, Langet, Maribo.
Inge-Grethe Ottosen, Kongeledet, Rødbyhavn.
Anne-Marie Pedersen, Assenbøllegård, Errindlev.
Erik Pedersen, Lindelse, Harpelunde.
Anne-Marie Petersen, Højreby Hestehave, Søllested.
Flemming Bang Petersen, Vollerup, Askeby, Møn.
Irene Rasmussen, Ulriksdal, Orehoved.
Per Sørensen, Hospitalsvej 11, Nykøbing F.
Henning Strange Thomsen, Bønved, Horbelev.
Ingelise Thomsen, Borup, Næstved.
Jeanette Timm, Blågårdsgade 19¹, København N.
Elsebeth Vibede, Sønderparken 2¹, Maribo.
Leo Wede, Sandager, Ø. Ulslev.

INDHOLD

Ole Wivel: Der truer os i tiden	3
A. Th. Geertsen: Ordet, ånd og skrål	5
Solveig Bording: Cox Pomona eller Guldpomain	9
K. Holm Pedersen: Ungdom og underholdning	14
Børge Sørensen: Betyder det noget?	17
Birgit Sohn Christensen: Perlen	20
Jens Peter Sørensen: X, mål og lykke	22
K. Holm Pedersen: Årets gang	28
25-, 40- og 50-års jubilarer	34-35
Skolens bestyrelse	36
Viggo Jensen: Elevforeningen	36
Alice Hovmand Hansen: Brev fra England	37
Nyt fra gamle elever	38
Elevforeningens regnskab	44
Elevfortegnelse	45

Vignetterne er tegnet af maleren Th. Skeel Ankersen.

Elevmøde:

Søndag den 3. september 1967

Øvrige møder, se dagspressen